

Κεφάλαιο ΙΙΙ

**Μετανάστες στη Θεσσαλονίκη:
Το προφίλ, η δομή της οικογένειας, η
εκπαίδευση των παιδιών τους, οι
προθέσεις τους, η απασχόληση και
οι συνθήκες διαβίωσής τους**

Θεοδώρα Καραμανλή

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ, Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ, Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΟΥΣ, ΟΙ ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥΣ, Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΟΥΣ.

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τα στοιχεία που ακολουθούν προέρχονται από έρευνα που δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί, στα πλαίσια της διδακτορικής μου διατριβής. Το θέμα της είναι «Έρευνα πρόθεσης μεταναστών ως προς την παραμονή τους στην Ελλάδα, ή την επιστροφή στη χώρα καταγωγής τους»

Από το καλοκαίρι του 2005 και μέχρι σήμερα, Ιούνιος 2006, σε όλη την Ελλάδα απαντήθηκαν περίπου 1500 ερωτηματολόγια από αλλοδαπούς προερχόμενους από χώρες της Ν.Α Ευρώπης μη πλήρη μέλη της Ε.Ε., από την Ασία, την Αφρική, και τη Νότια Αμερική. Η στατιστική και οικονομετρική επεξεργασία δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί για το σύνολο των ερωτηθέντων.

Στο παραπάνω δείγμα δεν περιλαμβάνονται αλλοδαποί προερχόμενοι από τις ΗΠΑ, δεν περιλαμβάνονται πολίτες της Ε.Ε. των 15 χωρών ούτε οι παλιννοστούντες από χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, αλλά περιλαμβάνονται οι βορειοηπειρώτες ως μη έχοντες την ελληνική ιθαγένεια.

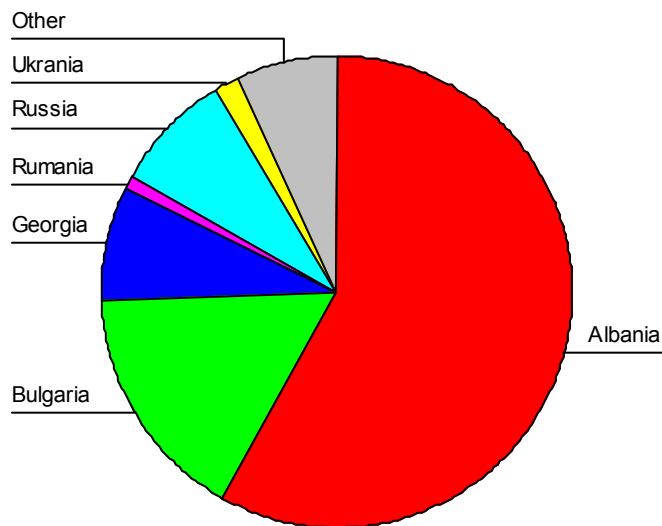
Με βάση την απογραφή του 2001, και τηρουμένων των αναλογιών σύνολο αλλοδαπών / αριθμός ερωτηματολογίων, για ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα, στη Θεσσαλονίκη αντιστοιχούν 129 ερωτηματολόγια από την επεξεργασία των οποίων προέρχονται οι παρακάτω πίνακες και αναλύσεις.

Οι περισσότεροι αλλοδαποί προέρχονται από την Αλβανία (58,1%) και ακολουθούν από την Βουλγαρία (16,3%), τη Ρωσία (8,5%), τη Γεωργία (7,7%). Στην κατηγορία «άλλοι» οι ερωτηθέντες προέρχονται από την Ταϊλάνδη, Μολδαβία, Αρμενία και τις Φιλιππίνες.

Πίνακας 1. Χώρα καταγωγής ερωτώμενων

		συχνότητα	%	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Albania	75	58,1	58,1	58,1
	Bulgaria	21	16,3	16,3	74,4
	Georgia	10	7,8	7,8	82,2
	Rumani a	1	,8	,8	82,9
	Russia	11	8,5	8,5	91,5
	Ukrania	2	1,6	1,6	93,0
	Other	9	7,0	7,0	100,0
	Total	129	100,0	100,0	

country of origin of interviewee

Από το σύνολο του δείγματος οι 67 (51,9%), είναι άντρες και οι 62 γυναίκες.

Πίνακας 2. Φύλο

	συχνότητα	%	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid άνδρες	67	51,9	51,9	51,9
γυναίκες	62	48,1	48,1	100,0
σύνολο	129	100,0	100,0	

Η κατανομή ανδρών – γυναικών σε σχέση με τη χώρα καταγωγής δεν συμβαδίζει με την αναλογία του πίνακα 2:

Πίνακας 3. Χώρα καταγωγής ερωτώμενων * Φύλο

	country of origin of interviewee							Total
	Albania	Bulgaria	Georgia	Rumania	Russia	Ukrania	Other	
άνδρες	55	5	0	0	1	1	5	67
γυναίκες	20	16	10	1	10	1	4	62
σύνολο	75	21	10	1	11	2	9	129

Οι άνδρες μετανάστες από την Αλβανία υπερτερούν των γυναικών ενώ το ακριβώς αντίθετο συμβαίνει με τους προερχόμενους από τη Βουλγαρία, τη Γεωργία και τη Ρωσία. Οι περισσότερες γυναίκες από τις παραπάνω χώρες δουλεύουν ως οικιακοί βοηθοί μερικές από τις οποίες ‘εσωτερικές’. Πίνακα33 στο κεφάλαιο ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ.

Ως προς το θρήσκευμα, με βάση τον πίνακα 4 διπλής εισόδου, παρατηρούμε ότι οι περισσότεροι Αλβανοί δηλώνουν χριστιανοί ορθόδοξοι. Η αναλογία χριστιανών / μουσουλμάνων δικαιολογείται από το γεγονός ότι στο δείγμα μου περιλαμβάνονται οι βορειοηπειρώτες, ως μη έχοντες την ελληνική ιθαγένεια, οι οποίοι είναι ορθόδοξοι.

Πίνακας 4. Χώρα καταγωγής ερωτώμενων * θρήσκευμα

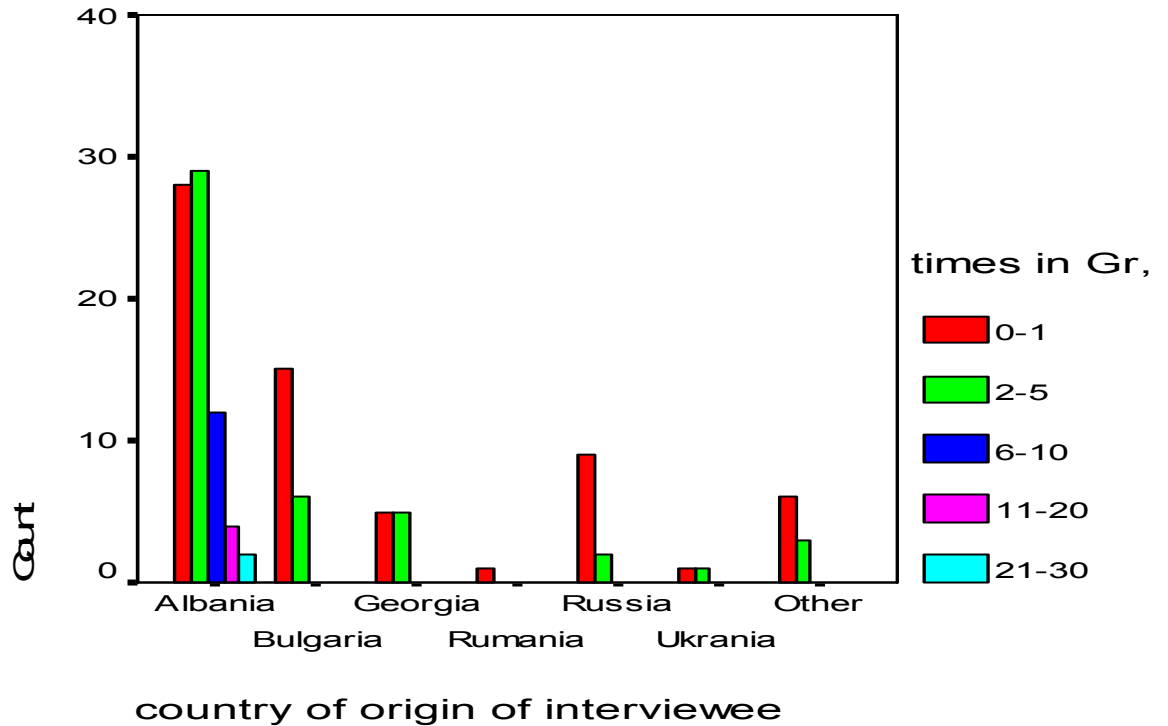
		θρήσκευμα					σύνολο
		ορθόδοξοι	καθολικοί	μουσουλμάνοι	άλλο	αθεϊστές	
country of	Albania						
	Bulgaria	20	1	0	0	0	21
	Georgia	10	0	0	0	0	10
	Rumania	0	1	0	0	0	1
	Russia	10	0	1	0	0	11
	Ukrania	2	0	0	0	0	2
	Other	4	3	1	1	0	9
Total		88	13	25	1	2	129

Η εντύπωση που μου δημιουργήθηκε κατά την διάρκεια της συνέντευξης είναι ότι υπάρχουν περιπτώσεις αλβανών που δήλωσαν ορθόδοξοι ή αθεϊστές, ίσως από φόβο. Στις λίγες αυτές περιπτώσεις, τυχαίνει να δηλώνουν ότι ήρθαν στην Ελλάδα πάνω από 10 φορές, κάποιες από τις οποίες μετά από απέλαση.

Επίσης υπάρχουν αρκετοί αλβανοί που ζητούν από ελληνικές οικογένειες να τους βαφτίσουν τα νεογέννητα παιδιά τους ενώ οι ίδιοι είναι μουσουλμάνοι στο θρήσκευμα. Αυτό φανερώνει πρόθεση για μόνιμη εγκατάσταση τους στην Ελλάδα. Με αυτό τον τρόπο διευκολύνουν την ενσωμάτωσή τους στην ελληνική τοπική κοινωνία και μειώνουν την ανασφάλεια τους.

Πίνακας 5. Χώρα καταγωγής ερωτώμενων * φορές που ήρθαν στην Ελλάδα

		φορές που ήρθαν στην Ελλάδα					σύνολο
		1	2-5	6-10	11-20	21-30	
country of	Albania	28	29	12	4	2	75
origin of	Bulgaria	15	6	0	0	0	21
interviewee	Georgia	5	5	0	0	0	10
	Rumania	1	0	0	0	0	1
	Russia	9	2	0	0	0	11
	Ukrania	1	1	0	0	0	2
	Other	6	3	0	0	0	9
Total		65	46	12	4	2	129

Η μεγαλύτερη κινητικότητα παρατηρείται από την πλευρά των αλβανών. Όλοι γνωρίζουμε τη θρόα έλευση τους με το άνοιγμα των συνόρων την περίοδο 1990-'95 και κάτω από ποιες συνθήκες έγιναν οι μετακινήσεις τους. Οι περισσότεροι (29), δηλώνουν ότι ήρθαν 2 ως 5 φορές. Από τότε πολλά έχουν αλλάξει αλλά οι μεταναστευτικές ροές, ελεγχόμενες και με μικρότερη ένταση, δεν αναμένεται να σταματήσουν. Αυτό φαίνεται από τον αριθμό των μεταναστών (13) που ήρθαν στην Ελλάδα έως και πριν από τέσσερα χρόνια.

Πίνακας 6. Χώρα καταγωγής ερωτώμενων * χρόνια που ζουν στην Ελλάδα

		χρόνια που ζουν στην Ελλάδα				σύνολο
		0-4	4,1-8	8,1-12	>12,1	
country of origin of interviewee	Albania	3	21	26	25	75
	Bulgaria	4	8	3	6	21
	Georgia	2	1	5	2	10
	Rumania	0	0	1	0	1
	Russia	1	6	3	1	11
	Ukrania	1	1	0	0	2
	Other	2	3	1	3	9
Total		13	40	39	37	129

Από τους ερωτώμενους με χώρα καταγωγής την Αλβανία, οι 25 ζουν στην Ελλάδα πάνω από 12 χρόνια. Η συντριπτική πλειοψηφία είναι Βορειοηπειρώτες κάτοχοι του ΕΔΤΟ (ειδικό δελτίο ταυτότητας ομογενούς) και αποτελούν μια ειδική κατηγορία νόμιμα εγκαταστηθέντων στη χώρα. Ήρθαν στην πατρίδα Ελλάδα μόλις άνοιξαν τα σύνορα και προσπάθησαν να διασφαλίσουν τουλάχιστον την μόνιμη εγκατάσταση και ενσωμάτωση των παιδιών τους.

Παρατήρηση: Οι αλβανοί ήρθαν ή έρχονται στην Ελλάδα στην αρχή μόνοι τους, τους βρίσκουν ή βρίσκουν δουλειά, εκτιμούν τα μελλοντικά τους εισοδήματα, το γενικότερο συμφέρον τους, και κατόπιν, στα πλαίσια της οικογενειακής επανένωσης, φέρνουν την ευρύτερη οικογένειά τους στην Ελλάδα. Έτσι εξηγείται το γεγονός ότι 28 αλβανοί (ποσοστό μεγάλο: $28/75=37\%$!) δηλώνουν ότι ήρθαν στην Ελλάδα μόνο 1 φορά. Πίνακας 5.

Η απάντηση στην ερώτηση «με ποιο τρόπο βρήκατε δουλειά», ενισχύει τα παραπάνω: το 53,5% απάντησαν οι συγγενείς και φίλοι τους βρήκαν εργασία μόλις ήλθαν, ενώ το 17,1% βρήκε δουλειά (μέσω συγγενών και φίλων) πριν ακόμη έρθει στην Ελλάδα!

Πίνακας 7. Με ποιο τρόπο βρήκατε δουλειά στην Ελλάδα;

		συχνότητα	%	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Φίλοι/συγγενείς μου βρήκαν δουλειά πριν ακόμη έρθω.	22	17,1	17,2	17,2
	Φίλοι /συγγενείς μου βρήκαν δουλειά μόλις ήρθα	69	53,5	53,9	71,1
	Από γραφείο ευρέσεως εργασίας	4	3,1	3,1	74,2
	Από εφημερίδες	4	3,1	3,1	77,3
	Από κάποιο στέκι	13	10,1	10,2	87,5
	Μετά από πρόσκληση του εργοδότη	7	5,4	5,5	93,0
	Με άλλο τρόπο	7	5,4	5,5	98,4
	ΔΕ-ΔΑ	2	1,6	1,6	100,0
	σύνολο	128	99,2	100,0	
Missing	System	1	,8		
Total		129	100,0		

B. ΠΡΟΦΙΛ - ΔΟΜΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ

Με βάση τον πίνακα της ηλικιακής σύνθεσης των μεταναστών, η μεγάλη πλειοψηφία των ερωτώμενων βρίσκεται στην πιο παραγωγική ηλικία 21 ως 50 ετών. Ακόμη μεγαλύτερη δυναμική κρύβει η πλειοψηφούσα ομάδα των αλβανών 21 ως 35 χρόνων.

Πίνακας 8. Ηλικία * Χώρα καταγωγής ερωτώμενων

	Χώρα καταγωγής ερωτώμενων							Total
	Albania	Bulgaria	Georgia	Rumania	Russia	Ukrania	Other	
<20	2	0	0	0	0	0	0	2
21-35	43	7	2	0	4	2	6	64
36-50	26	10	5	0	4	0	2	47
51-65	4	4	2	1	2	0	1	14
>65	0	0	1	0	1	0	0	2
Total	75	21	10	1	11	2	9	129

Τα χρόνια εκπαίδευσης των περισσότερων δεν ξεπερνούν τα 12, (74/129), πίνακας 9, υπάρχουν 26 που δεν τέλειωσαν ούτε την πρωτοβάθμια εκπαίδευση αλλά και άλλοι τόσοι που τελείωσαν την τριτοβάθμια εκπαίδευση της χώρας τους.

Πίνακας 9. Χώρα καταγωγής ερωτώμενων * χρόνια εκπαίδευσης

		Χρόνια εκπαίδευσης				σύνολο
		0-8	9-12	12-16	16-20	
country of	Albania	15	44	16	0	75
origin of	Bulgaria	4	11	4	1	20
interviewee	Georgia	3	6	1	0	10
	Rumania	0	1	0	0	1
	Russia	2	7	2	0	11
	Ukrania	0	0	2	0	2
	Other	2	5	2	0	9
Total		26	74	27	1	128

Οι παρακάτω πίνακες 10 -11 -12 - 13 μας δίνουν πληροφορίες για την παρούσα δομή της οικογένειας των αλλοδαπών. Οι 71 από τους 87 που είναι παντρεμένοι ζουν με τους/τις συζύγους τους στην Ελλάδα ενώ οι 16 τις/τους έχουν αφήσει πίσω τους.

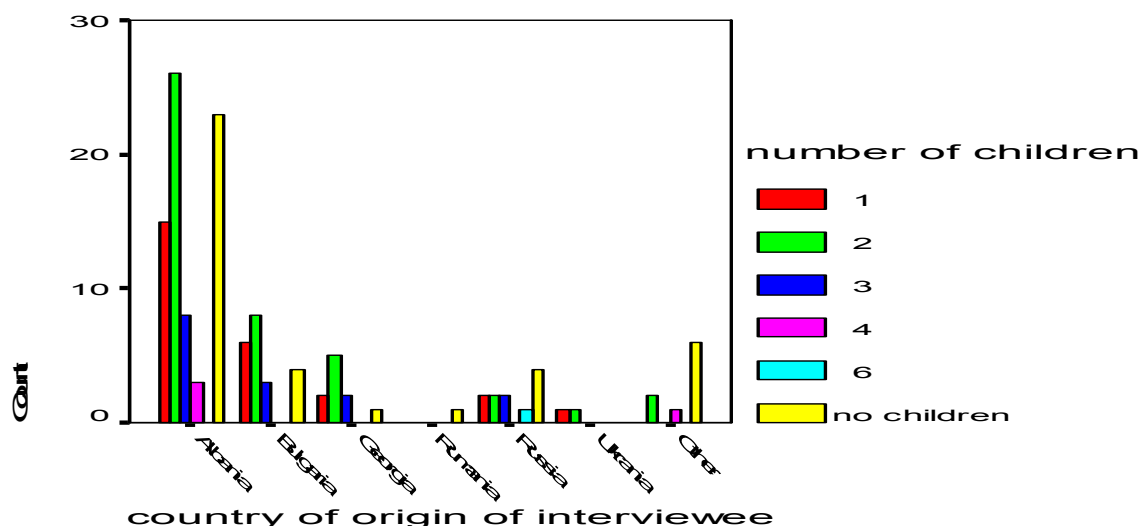
Πίνακας 10. Αν είστε παντρεμένος/η, η/ο σύζυγος μένει μαζί σας στην Ελλάδα;

	συχνότητα	%	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ναι	71	55,0	55,0	55,0
οχι	16	12,4	12,4	67,4
Άγαμος-η	42	32,6	32,6	100,0
σύνολο	129	100,0	100,0	

Η πλειοψηφία των αλλοδαπών έχει από δύο παιδιά (το 34% του συνόλου του δείγματος και το 49% αυτών που έχουν παιδιά), το 28,8% από ένα παιδί και το 16,6% από τρία παιδιά.

Πίνακας 11. Χώρα καταγωγής ερωτώμενων * αριθμός παιδιών

	αριθμός παιδιών						Χωρίς παιδιά	σύνολο
	1	2	3	4	6			
country of origin of interviewee								
Albania	15	26	8	3	0	23	75	
Bulgaria	6	8	3	0	0	4	21	
Georgia	2	5	2	0	0	1	10	
Rumania	0	0	0	0	0	1	1	
Russia	2	2	2	0	1	4	11	
Ukrania	1	1	0	0	0	0	2	
Other	0	2	0	1	0	6	9	
Total	26	44	15	4	1	39	129	

Οι περισσότεροι Αλβανοί, το 80%, φέρνουν τα παιδιά μαζί τους στην Ελλάδα ενώ ένα 20% τα αφήνει πίσω τους. Στη δεύτερη κατηγορία εντάσσονται:

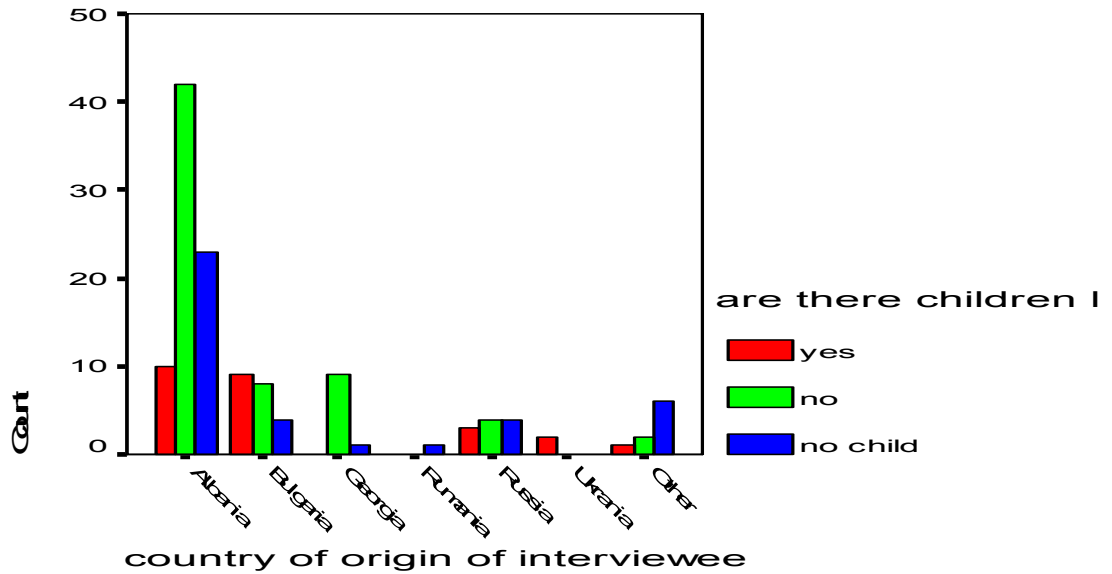
α) αυτοί που σκοπεύουν σύντομα να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους ή να δοκιμάσουν την τύχη τους κάπου αλλού,

β) αυτοί που ήρθαν στην Ελλάδα μόνοι τους αλλά οικονομικοί λόγοι (δηλώνουν στην εφορία εισόδημα μη ικανό να συντηρήσει την οικογένεια του αλλοδαπού φορολογούμενου) δεν επιτρέπουν την οικογενειακή επανένωση και

γ) αυτοί που εκτιμούν ότι το εκπαιδευτικό σύστημα στη χώρα καταγωγής τους είναι ανώτερο από αυτό της Ελλάδας και ότι το μέλλον των παιδιών τους θα είναι καλύτερο στη χώρα καταγωγής τους (εδώ εντάσσονται οι προερχόμενοι κυρίως από χώρες της ανατολικής Ευρώπης).

Πίνακας 12. Χώρα καταγωγής ερωτώμενων * τα παιδιά ζουν με τον ερωτώμενο στην Ελλάδα

	Υπάρχουν ζουν με τον ερωτώμενο στην Ελλάδα;			σύνολο
	ναι	όχι	Χωρίς παιδιά	
Albania	42	10	23	75
Bulgaria	10	7	4	21
Georgia	9	0	1	10
Romania	0	0	1	1
Russia	7	0	4	11
Ukraine	0	2	0	2
Other	3	0	6	9
Total	71	19	39	129

Πίνακας 13. υπάρχουν παιδιά σας που ζουν στη χώρα καταγωγής σας;

		συχνότητα	%	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	25	19,4	19,4	19,4
	Όχι	65	50,4	50,4	69,8
	Χωρίς παιδιά	39	30,2	30,2	100,0
	σύνολο	129	100,0	100,0	

Παρατήρηση: οι μεγαλύτερης ηλικίας Αλβανοί έχουν από τρία και τέσσερα παιδιά ενώ οι νεότεροι από ένα και δύο. Επίσης αρκετοί άγαμοι Αλβανοί παραδέχτηκαν ότι αν ζούσαν στην πατρίδα τους θα είχαν ήδη παντρευτεί και θα είχαν παιδιά. Καταλαβαίνουμε ότι κάτι έχει αλλάξει στη δομή της οικογένειας των Αλβανών μεταναστών τουλάχιστον σ' αυτή τη μεταβατική φάση. Οι λόγοι που εξηγούν τα παραπάνω είναι:

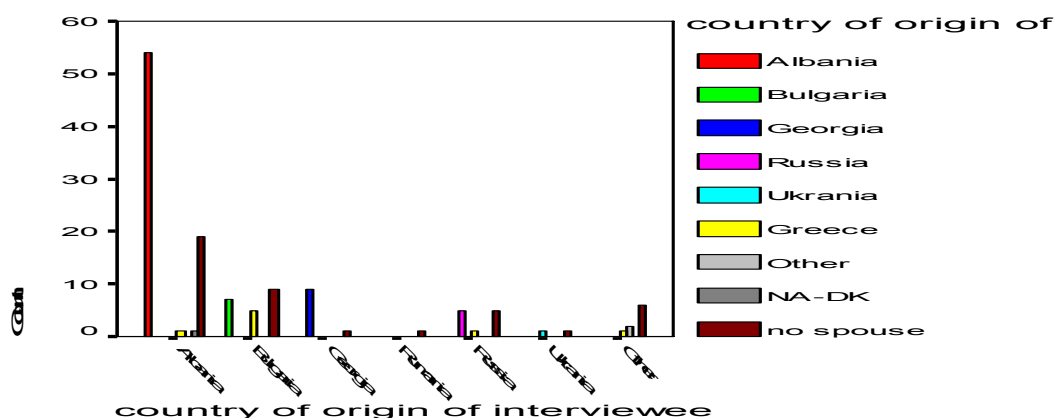
- α) η μεγάλη κινητικότητα – ηθελημένη ή όχι, όπως απελάσεις – ανάμεσα σε χώρα καταγωγής και χώρα υποδοχής δεν δημιουργεί προϋποθέσεις για τη δημιουργία οικογένειας,
- β) το γεγονός ότι θέλουν να παντρευτούν νέες από την χώρα τους και ίσως από την περιοχή καταγωγής τους,
- γ) οι άνδρες νεαροί μετανάστες είναι πολύ περισσότεροι από τις νεαρές γυναίκες μετανάστριες και είναι ίσως πολύ νωρίς, για την ελληνική κοινωνία, η περίπτωση μικτού γάμου ελληνίδας με μετανάστη, και

δ) οι ρυθμοί και ο τρόπος ζωής της χώρας υποδοχής επηρεάζουν αρνητικά την απόφαση για δημιουργία οικογένειας.

Κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων ενδιαφέρον παρουσίασε η επιθυμία - πρόθεση πολλών γυναικών μεταναστριών να παντρευτούν Έλληνες και να μείνουν για πάντα στην Ελλάδα. Στο δείγμα των 129 ερωτώμενων υπάρχουν ήδη οκτώ περιπτώσεις μικτών γάμων με σύζυγο Έλληνα.

Πίνακας 14. Χώρα καταγωγής ερωτώμενων * χώρα καταγωγής συζύγου

	χώρα καταγωγής συζύγου									σύνολο
	Albania	Bulgaria	Georgia	Russia	Ukrania	Greece	Other	NA-DK	Άγαμος-η	
Albania	54	0	0	0	0	1	0	1	19	75
Bulgaria	0	7	0	0	0	5	0	0	9	21
Georgia	0	0	9	0	0	0	0	0	1	10
Rumania	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Russia	0	0	0	5	0	1	0	0	5	11
Ukrania	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2
Other	0	0	0	0	0	1	2	0	6	9
Total	54	7	9	5	1	8	2	1	42	129

Όλα τα παιδιά των μεταναστών που σήμερα είναι κάτω των 15 ετών είναι ενταγμένα στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Παιδιά όμως που ήρθαν στην Ελλάδα (κυρίως στις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας), είτε μόνα τους είτε με τις οικογένειές τους, σε ηλικία 12 ως 18 χρονών δεν μπόρεσαν να ενταχθούν στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Πίνακας 15. Χώρα καταγωγής ερωτώμενων * υπάρχουν παιδιά που είχαν κάποιου είδους εκπαίδευση στην Ελλάδα;

		παιδιά που είχαν κάποιου είδους εκπαίδευση στην Ελλάδα			σύνολο
		ναι	όχι	Χωρίς παιδιά	
country of origin of interviewee	Albania	32	10	33	75
	Bulgaria	6	4	11	21
	Georgia	9	0	1	10
	Rumania	0	0	1	1
	Russia	4	3	4	11
	Ukrania	0	0	2	2
	Other	2	1	6	9
Total		53	18	58	129

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι παρακάτω πίνακες 16α,16β,16γ, που σχετίζονται με τη γνώση της ομιλίας της μητρικής γλώσσας από τα παιδιά των μεταναστών.

Πίνακας 16α. Επίπεδο ομιλίας πρώτου παιδιού

		συχνότητα	%	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ελάχιστα	11	8,5	8,5	8,5
	Ικανοποιητικά	6	4,7	4,7	13,2
	Καλά	23	17,8	17,8	31,0
	Πολύ καλά	28	21,7	21,7	52,7
	998	61	47,3	47,3	100,0
σύνολο		129	100,0	100,0	

Πίνακας 16β. Επίπεδο ομιλίας δεύτερου παιδιού

		συχνότητα	%	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ελάχιστα	6	4,7	4,7	4,7
	Ικανοποιητικά	8	6,2	6,2	10,9
	Καλά	12	9,3	9,3	20,2
	Πολύ καλά	13	10,1	10,1	30,2
	Καθόλου	1	,8	,8	31,0
	998	89	69,0	69,0	100,0
σύνολο		129	100,0	100,0	

Πίνακας 16γ. Επίπεδο ομιλίας τρίτου παιδιού

	συχνότητα	%	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ελάχιστα	4	3,1	3,1	3,1
ικανοποιητικά	0	0	3,1	3,1
Καλά	3	2,3	2,3	5,4
Πολύ καλά	1	,8	,8	6,2
καθόλου	1	,8	,8	7,0
998	120	93,0	93,0	100,0
σύνολο	129	100,0	100,0	

Ο συνεχώς αυξανόμενος κωδικός 998 των παραπάνω πινάκων περιλαμβάνει: στον πίνακα 15^α: αυτούς που δεν έχουν παιδιά μαζί και αυτούς που τα παιδιά είναι πολύ μεγάλα και είναι αυτονόητο να γνωρίζουν τη μητρική τους γλώσσα (άθροισμα 61),

στον πίνακα 15^β : τους παραπάνω και επιπλέον αυτούς που δεν έχουν δεύτερο παιδί (άθροισμα 89),

στον πίνακα 15^γ : όλους τους παραπάνω και επιπλέον αυτούς που δεν έχουν τρίτο παιδί (άθροισμα 120).

Οι αντίστοιχοι πίνακες που δείχνουν τη γνώση ανάγνωσης και γραφής της μητρικής γλώσσας είναι λιγότερο ενθαρρυντικοί. Ενώ τα μικρά παιδιά μιλούν τη μητρική τους γλώσσα δεν ξέρουν να τη γράφουν.

Από το σύνολο των παιδιών που ζουν στην Ελλάδα τα 64 στα 70 μαθαίνουν με κάποιο τρόπο τη μητρική τους γλώσσα και τα 62 από αυτά τη μαθαίνουν από τους γονείς τους.

Πίνακας 17. Χώρα καταγωγής ερωτώμενων * μαθαίνει το παιδί σας τη μητρική του γλώσσα;

	μαθαίνει το παιδί σας τη μητρική του γλώσσα;			σύνολο
	ναι	όχι	Χωρίς παιδιά	
Albania	41	1	33	75
Bulgaria	9	0	12	21
Georgia	7	2	1	10
Rumania	0	0	1	1
Russia	5	2	4	11
Ukrania	0	0	2	2
Other	2	1	6	9
Total	64	6	59	129

Πίνακας 18. με ποιο τρόπο μαθαίνει το παιδί σας τη μητρική του γλώσσα;

		συχνότητα	%	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Από τους γονείς	62	48,1	48,8	48,8
	Από κάποιον άλλο στο σπίτι	1	,8	,8	49,6
	Με άλλο τρόπο	1	,8	,8	50,4
	Χωρίς παιδιά*	63	48,8	49,6	100,0
	σύνολο	127	98,4	100,0	
Missing	System	2	1,6		
Total		129	100,0		

*περιλαμβάνει το άθροισμα αυτών που δεν έχουν παιδιά (39) ή τα παιδιά τους είναι πολύ μεγάλα και γνωρίζουν άριστα τη μητρική τους γλώσσα (24).

Η γνώση της μητρικής γλώσσας είναι από τα θέματα που απασχολούν ήδη το Υπουργείο Παιδείας. Έχουν γίνει έρευνες και αντίστοιχα προτάσεις για την καλύτερη αντιμετώπιση του θέματος.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να παραδεχτώ μια ασάφεια του ερωτηματολογίου ως προς το ποια γλώσσα θεωρούν οι βορειοηπειρώτες σαν μητρική τους γλώσσα. Υπήρξαν 'θιγμένοι' βορειοηπειρώτες (και δικαιολογημένα) που τόνισαν ότι η μητρική τους γλώσσα ήταν και είναι η Ελληνική.

Στην ερώτηση κατά πόσο οι γονείς κρίνουν απαραίτητη τη γνώση της μητρικής γλώσσας από τα παιδιά τους οι απαντήσεις ήταν:

Πίνακας 19. Χώρα καταγωγής ερωτώμενων * κρίνετε απαραίτητο το παιδί σας να διδάσκεται τη μητρική του γλώσσα;

	κρίνετε απαραίτητο το παιδί σας να διδάσκεται τη μητρική του γλώσσα;			Total
	ναι	όχι	Χωρίς παιδιά	
Albania	36	6	33	75
Bulgaria	9	0	12	21
Georgia	7	2	1	10
Rumania	0	0	1	1
Russia	6	1	4	11
Ukrania	0	0	2	2
Other	2	1	6	9
Total	60	10	59	129

Στην ερώτηση ποιόν θεωρείτε τον πιο ενδεδειγμένο τρόπο εκμάθησης από τα παιδιά σας της μητρικής τους γλώσσας, θεωρούν τη διδασκαλία της από το ελληνικό σχολείο σαν δεύτερη ξένη γλώσσα ως τον καταλληλότερο τρόπο (21,7% του συνόλου, 49% αυτών που τους αφορά), και έπειτα από σχολείο στην Ελλάδα χρηματοδοτούμενο από την κυβέρνηση της χώρας καταγωγής (10,9% και 24,5% αντίστοιχα):

Πίνακας 20. Ποιόν θεωρείτε τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο εκμάθησης της μητρικής σας γλώσσας;

	συχνότητα	%	Valid Percent	Cumulative Percent
Στο ελληνικό σχολείο σαν δεύτερη ξένη γλώσσα	28	21,7	23,9	23,9
Σε σχολείο χρηματοδοτούμενο από την κυβέρνηση της χώρας καταγωγής	14	10,9	12,0	35,9
Σε σχολείο χρηματοδοτούμενο από την κοινότητα	12	9,3	10,3	46,2
ΔΕ-ΔΑ	3	2,3	2,6	48,7
Δεν υπάρχουν παιδιά	60	46,5	51,3	100,0
σύνολο	117	90,7	100,0	
Mis System	12	9,3		
sing				
Total	129	100,0		

Η πολωνική κοινότητα στη Θεσσαλονίκη φρόντισε για την ίδρυση αντίστοιχου σχολείου στη Θεσσαλονίκη, στην οδό Τιμισκή 78 που λειτουργεί κάθε Σάββατο. Το ίδιο ισχύει για την αλβανική και τη σερβική κοινότητα της Θεσσαλονίκης.

Στην ερώτηση «που πιστεύετε ότι τα παιδιά σας θα ζήσουν καλύτερα στο μέλλον;» παρατηρούμε ότι για το 67% των αγοριών (47/72) και το 76% των κοριτσιών (50/66), η Ελλάδα προσφέρεται για ένα καλύτερο μέλλον, ενώ για το 20% των αγοριών και το 15% των κοριτσιών προσφέρεται η χώρα καταγωγής τους.

Ως προς τον κοινωνικό χώρο συναναστροφής τους, πίνακας 21, η συντριπτική πλειοψηφία (66%) είναι ανοιχτοί προς όλες τις εθνικότητες, το 18% προτιμούν να συναναστρέφονται τους ομοεθνείς τους και το 16% συναναστρέφονται κυρίως με Έλληνες. Συνήθως προτιμούν την

συναναστροφή με τους ομοεθνείς τους αυτοί που δεν γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα και αυτοί που ήρθαν πρόσφατα στην Ελλάδα.

Πίνακας 21. ο κοινωνικός χώρος συναναστροφής σας είναι κυρίως με...

	συχνότητα	%	Valid Percent	Cumulative Percent
Με Έλληνες	21	16,3	16,3	16,3
Με ομοεθνείς	23	17,8	17,8	34,1
Έλληνες, ομοεθνείς και άλλων εθνικοτήτων	85	65,9	65,9	100,0
σύνολο	129	100,0	100,0	

Παρατήρηση που αφορά τους Αλβανούς μετανάστες στην Ελλάδα: στα πλαίσια της αποδοχής τους από την ελληνική κοινωνία υιοθετούν ελληνικές συμπεριφορές και συστήνονται στους Έλληνες με ελληνικά ονόματα, όταν όμως βρίσκονται με άλλους Αλβανούς έχουν τα πραγματικά τους ονόματα. Τα Ελληνικά ονόματα παραπέμπουν σε βορειοειπηρώτες άρα κερδίζουν την εμπιστοσύνη των Ελλήνων και βρίσκουν πιο εύκολα δουλειές.

Η γλώσσα επικοινωνίας μεταξύ γονιών και παιδιών είναι η μητρική και η ελληνική κατά 38,6%, η μητρική κατά 32% και η ελληνική κατά 28%. Όταν τα παιδιά εκφράζονται καλύτερα στα Ελληνικά οι γονείς αναγκάζονται να μιλούν ελληνικά με τα παιδιά τους. Πολλές φορές μάλιστα χρησιμοποιούν τα παιδιά τους σαν διερμηνείς στις δικές τους συναλλαγές.

Πίνακας 22. σε ποια γλώσσα επικοινωνείτε με τα παιδιά σας;

	συχνότητα	%	Valid Percent	Cumulative Percent
μητρική	24	18,6	18,6	18,6
ελληνική	21	16,3	16,3	34,9
Μητρική και ελληνική	29	22,5	22,5	57,4
Ελληνική και άλλη	1	,8	,8	58,1
Χωρίς παιδιά	54	41,9	41,9	100,0
σύνολο	129	100,0	100,0	

Τα παιδιά επικοινωνούν μεταξύ τους κατά 63% (34/55) στην ελληνική γλώσσα, κατά 24% (13/55) στη μητρική και ελληνική και μόνο 13% επικοινωνούν στη μητρική τους γλώσσα.

Πίνακας 23. σε ποια γλώσσα επικοινωνούν τα παιδιά μεταξύ τους;

		συχνότητα	%	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	μητρική	7	5,4	5,5	5,5
	ελληνική	34	26,4	26,6	32,0
	Μητρική και ελληνική	13	10,1	10,2	42,2
	Χωρίς παιδιά	74	57,4	57,8	100,0
	σύνολο	128	99,2	100,0	
Missing	System	1	,8		
Total		129	100,0		

Γ. ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

Ως προς την πρόθεσή τους να μείνουν ή να φύγουν από την Ελλάδα οι παρακάτω πίνακες δείχνουν ότι οι 70 στους 129 σκοπεύουν να παραμείνουν στην Ελλάδα ενώ οι 59 να επιστρέψουν είτε στη χώρα τους είτε κάπου αλλού. Πιο αναλυτικά από τους 70 μετανάστες που σκοπεύουν να μείνουν οι 48 έχουν παιδιά και οι 22 όχι και από τους 59 που σκοπεύουν να φύγουν οι 42 έχουν παιδιά ενώ οι 17 όχι.

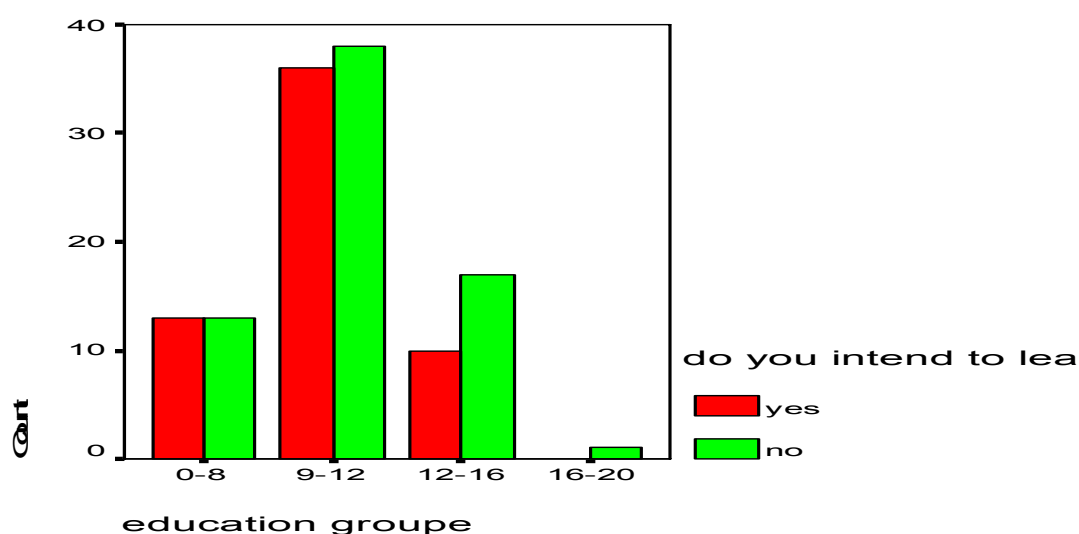
Ανάμεσα σε αυτούς που εξέφρασαν την πρόθεση να φύγουν είναι και βορειοηπειρώτες. Πιστεύοντας ότι η κατάσταση στην Αλβανία συνεχώς θα βελτιώνεται και εκτιμώντας ότι τα χρήματα που απέκτησαν στην Ελλάδα τους είναι υπεραρκετά για να ζήσουν άνετα στην Αλβανία, ενώ στην Ελλάδα όχι, προτίθενται να επιστρέψουν. Αφήνουν όμως τα παιδιά τους να επιλέξουν τον τόπο διαμονής τους ανάμεσα σε Ελλάδα και Αλβανία ή όπου αλλού θέλουν.

Πίνακας 24. Έχετε παιδιά; * σκοπεύετε να φύγετε από την Ελλάδα;

		σκοπεύετε να φύγετε από την Ελλάδα;		Total
		ναι	όχι	
Έχετε παιδιά;	Ναι	42	48	90
	όχι	17	22	39
	σύνολο	59	70	129

Πίνακας 25. Χώρα καταγωγής ερωτώμενων * σκοπεύετε να φύγετε από την Ελλάδα;

	σκοπεύετε να φύγετε από την Ελλάδα;		Total
	ναι	όχι	
Albania	36	39	75
Bulgaria	14	7	21
Georgia	0	10	10
Rumania	0	1	1
Russia	2	9	11
Ukrania	2	0	2
Other	5	4	9
Total	59	70	129

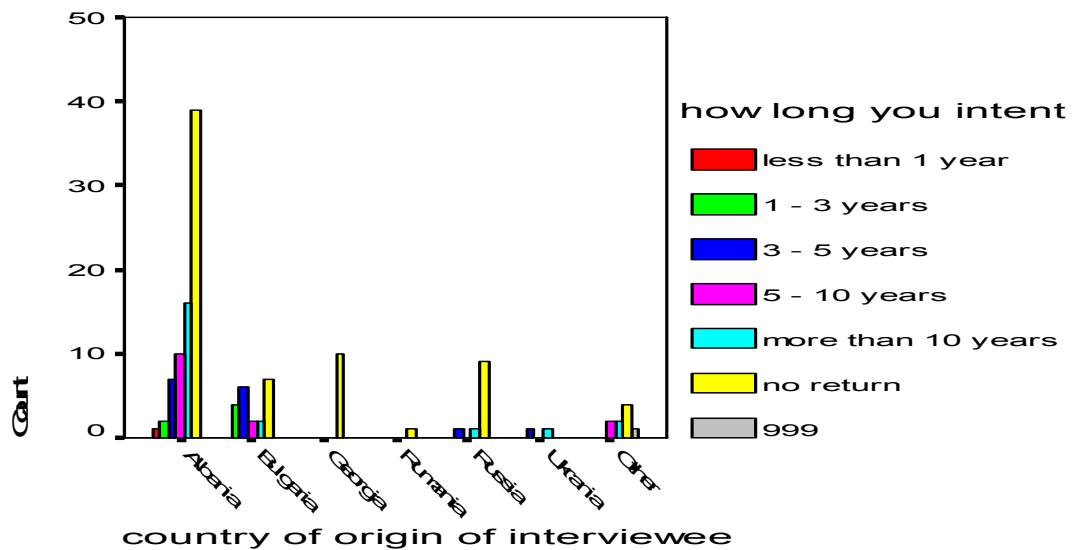

Στο παραπάνω σχήμα παρατηρούμε ότι από αυτούς που έχουν πάνω από 12 χρόνια εκπαίδευσης στο ενεργητικό τους, οι περισσότεροι προτιμούν να μείνουν. Είναι προς όφελος της Ελλάδας να έχει μορφωμένο το εργατικό δυναμικό και τους κατοίκους της.

Πίνακας 26. χώρα καταγωγής * για πόσα χρόνια σκοπεύετε να μείνετε στην Ελλάδα;

	Λιγότερο από 1 έτος	1 - 3 έτη	3 - 5 έτη	5 - 10 έτη	Περισσότερο από 10 έτη	Δεν θα επιστρέψω	σύνολο
Albania	1	2	7	10	16	39	75
Bulgaria	0	4	6	2	2	7	21
Georgia	0	0	0	0	0	10	10
Rumania	0	0	0	0	0	1	1
Russia	0	0	1	0	1	9	11
Ukrania	0	0	1	0	1	0	2
Other	0	0	0	2	2	5	10
Total	1	6	15	14	22	71	129

Ενδιαφέρον θα παρουσίαζε μελλοντική έρευνα κατά πόσο οι σημερινές προθέσεις τους να μείνουν ή να φύγουν θα υλοποιηθεί.

Όπως παρατηρούμε υπάρχουν 22 μετανάστες που δηλώνουν πρόθεση επιστροφής σε διάστημα μεγαλύτερο από 10 χρόνια. Για το σχεδιασμό της μεταναστευτικής πολιτικής οι 22 προστίθενται στους 70 που δεν σκοπεύουν να επιστρέψουν γιατί το διάστημα των 10 χρόνων και πάνω είναι πιο κοντά σε αυτούς που θα μείνουν παρά σ' αυτούς που έχουν πρόθεση να γυρίσουν.

Στην ερώτηση «με τι ανταλλάγματα θα έμεναν περισσότερο στην Ελλάδα;», οι 18 θα έμεναν αν μπορούσαν να αποκτήσουν υψηλότερο εισόδημα ενώ οι 12 αν μπορούσαν να αποκτήσουν την ελληνική ιθαγένεια. Το θέμα της ελληνικής ιθαγένειας θίχτηκε από τους περισσότερους βορειοηπειρώτες με μεγάλη πικρία και απογοήτευση.

Πίνακας 27. με τι αντάλλαγμα θα μένατε περισσότερο στην Ελλάδα;

	συχνότητα	%	Valid Percent	Cumulative Percent
Καλύτερη ενσωμάτωση και αξιοποίηση των γνώσεών μου	5	3,9	3,9	3,9
Ελληνική ιθαγένεια	12	9,3	9,3	13,2
Καλύτερη αντιμετώπιση από τις αρχές	2	1,6	1,6	14,7
Καλύτερες δημόσιες υπηρεσίες	3	2,3	2,3	17,1
Περισσότερα σχολεία για τους μετανάστες	4	3,1	3,1	20,2
Μεγαλύτερο εισόδημα	18	14,0	14,0	34,1
Ανεξάρτητα από ανταλλάγματα, θα φύγω	8	6,2	6,2	40,3
Ανεξάρτητα από ανταλλάγματα, θα μείνω	77	59,7	59,7	100,0
Total	129	100,0	100,0	

Ως προς τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, αυτό της γραφειοκρατίας στην έκδοση καρτών εργασίας και άδειας παραμονής έρχεται πρώτο (42/129), ακολουθεί η ακρίβεια που έφερε το ευρώ (28/129) και έπεται η δυσκολία στην εξεύρεση νόμιμης απασχόλησης (19/129).

Πίνακας 28. Ποιο είναι το κυριότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζετε στην Ελλάδα;

	συχνότητα	%	Valid Percent	Cumulative Percent
Δύσκολα βρίσκω δουλειά με ένσημα	19	14,7	14,7	14,7
Δύσκολα βρίσκω δουλειά με ικανοποιητικά εισοδήματα	9	7,0	7,0	21,7
Δύσκολα βρίσκω μια οποιαδήποτε δουλειά	2	1,6	1,6	23,3
Μεγάλη γραφειοκρατία για νόμιμη παραμονή	42	32,6	32,6	55,8
Δυσκολεύομαι να προσαρμοστώ	5	3,9	3,9	59,7
Υπάρχει μεγάλη ακρίβεια τώρα με το €	28	21,7	21,7	81,4
Μερικές φορές νοιώθω ρατσιστική συμπεριφορά απέναντί μου	5	3,9	3,9	85,3
Χρονοβόρα διαδικασία και άσχημη συμπεριφορά στα σύνορα	6	4,7	4,7	89,9
Δεν υπάρχουν διμερείς συμφωνίες για αναγνώριση συντάξιμων χρόνων εργασίας	6	4,7	4,7	94,6
Κανένα πρόβλημα!	6	4,7	4,7	99,2
ΔΕ-ΔΑ	1	,8	,8	100,0
Total	129	100,0	100,0	

Παρατήρηση: ειδικά οι μετανάστες που ζουν με τις οικογένειές τους δίνουν μεγάλη προτεραιότητα στη νόμιμη παραμονή τους. Κάποιοι νοιώθουν ανασφάλεια ως προς το μέλλον τους εδώ. Ενώ δηλώνουν πως θέλουν να μείνουν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα δεν είναι σίγουροι ότι θα το πετύχουν.

Αυτοί που όταν ήρθαν, έφεραν μαζί τους παιδιά στην εφηβεία “θυσιάσαν” την μόρφωση των παιδιών τους αφού ήταν δύσκολο γι’ αυτά να ενσωματωθούν στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Αν φύγουν τώρα πίσω θα πρέπει να “θυσιάσουν” τη μόρφωση και των μικρότερων παιδιών τους μιας και τα περισσότερα γνωρίζουν άψογα ελληνικά αλλά όχι σωστά την μητρική τους γλώσσα. Γενικά, δίνουν μεγάλη βαρύτητα στο θεσμό της οικογένειας (ειδικά οι Αλβανοί), επιδιώκουν τα παιδιά τους να παρακολουθήσουν το ελληνικό σχολείο και επιθυμούν γι αυτά να αποκτήσουν ανώτερη μόρφωση.

Το γεγονός ότι μόνο λίγοι θεωρούν πρόβλημα την μη ύπαρξη συμφωνιών μεταξύ Ελλάδας και χωρών προέλευσης των μεταναστών, για την αναγνώριση του χρόνου εργασίας ως συντάξιμο, σε δύο λόγους μπορεί να οφείλεται: είτε στο νεαρό της μέσης ηλικίας των μεταναστών – βλέπουν τη συνταξιοδότηση σαν κάτι μακρινό - είτε στο ότι δεν κατανόησαν την ερώτηση.

Δ. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Η ερώτηση που κλήθηκαν να απαντήσουν οι αλλοδαποί, ήταν πόσα χρόνια εργάστηκαν στην Ελλάδα από το 1990 μέχρι σήμερα. Από τους 8 που δεν απάντησαν οι 4 αδυνατούσαν να υπολογίσουν τις πολλές φορές που απασχολήθηκαν από δυο ή τρεις μήνες τις δέκα ή δεκαπέντε φορές που ήρθαν στην Ελλάδα.

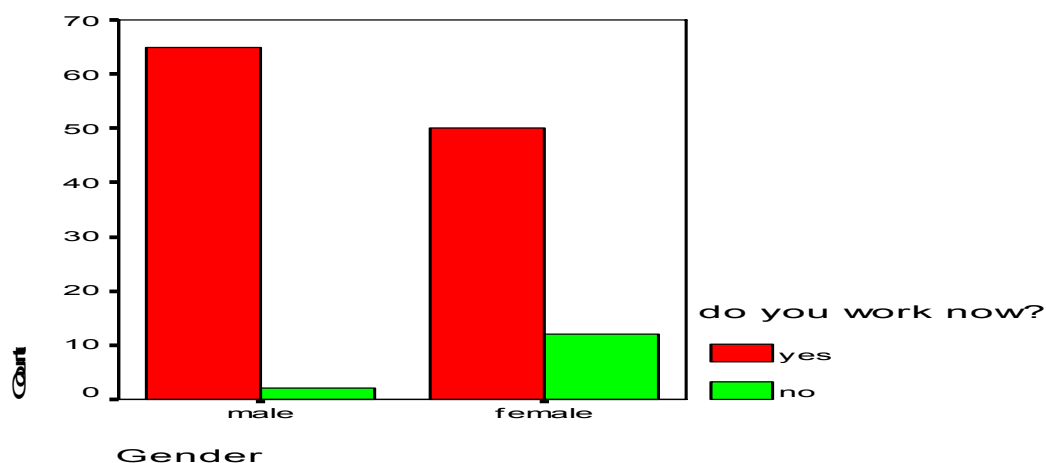
Πίνακας 29. αριθμός ετών που εργαστήκατε στην Ελλάδα

		συχνότητα	%	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0	4	3,1	3,3	3,3
	0,5-5	32	24,8	26,4	29,8
	5,1-10	55	42,6	45,5	75,2
	10,1-15	30	23,3	24,8	100,0
	σύνολο	121	93,8	100,0	
Missing	System	8	6,2		
Total		129	100,0		

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 30, από το σύνολο 129 αλλοδαπών, οι 116 εργάζονται ενώ η ανεργία φτάνει το 10% που φαίνεται να πλήττει κυρίως τις γυναίκες (17,7%).

Πίνακας 30. δουλεύετε τώρα;

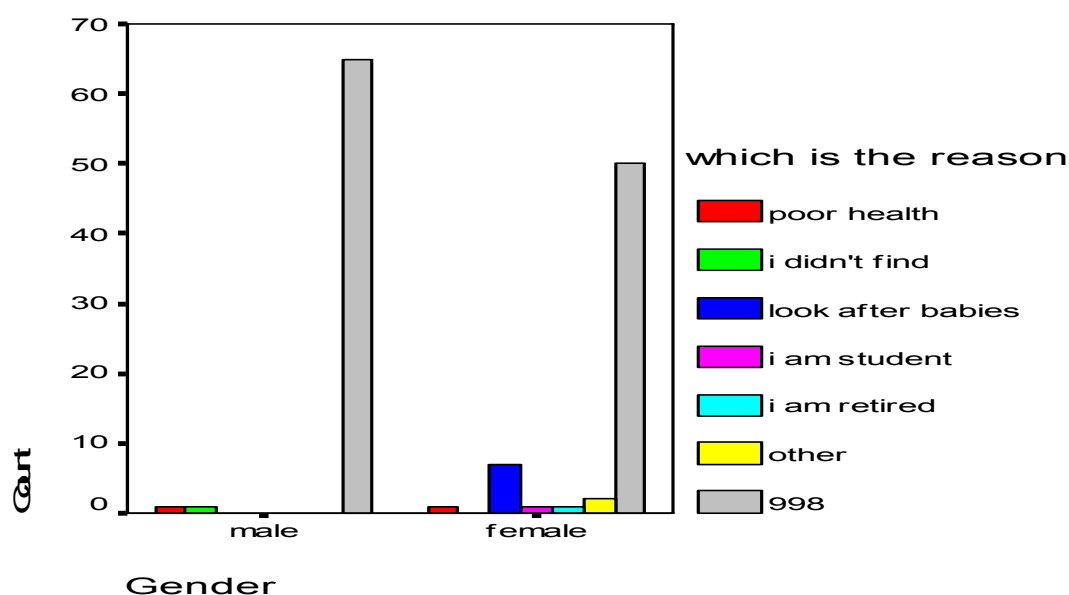
		Εργάζεστε τώρα;		σύνολο
		ναι	όχι	
φύλο	άνδρες	65	2	67
	γυναίκες	51	11	62
	σύνολο	116	13	129

Στην ερώτηση όμως «ποιος είναι ο λόγος που δεν εργάζεστε;» η απάντηση ήταν: για να φροντίζω το σπίτι και να μεγαλώσω τα παιδιά, κάτι που ως ένα βαθμό δηλώνει επιθυμητή επιλογή αλλά και αυξημένο αίσθημα ευθύνης απέναντι στο θεσμό της οικογένειας.

Πίνακας 31.

	Ποιος είναι ο λόγος που δεν εργάζεστε;							Total
	Λόγοι υγείας	Δεν βρίσκω	Φροντίζω το σπίτι και τα παιδιά	Είμαι φοιτητής	Είμαι συνταξιούχος	άλλος	998	
ανδρες	1	1	0	0	0	0	65	67
γυναίκες	1	0	7	2	1	2	51	62
Total	2	1	7	2	1	2	116	129

Ο κωδικός 998 δηλώνει ότι δεν τους αφορά η ερώτηση, αλλά στην προκειμένη περίπτωση ότι εργάζονται.

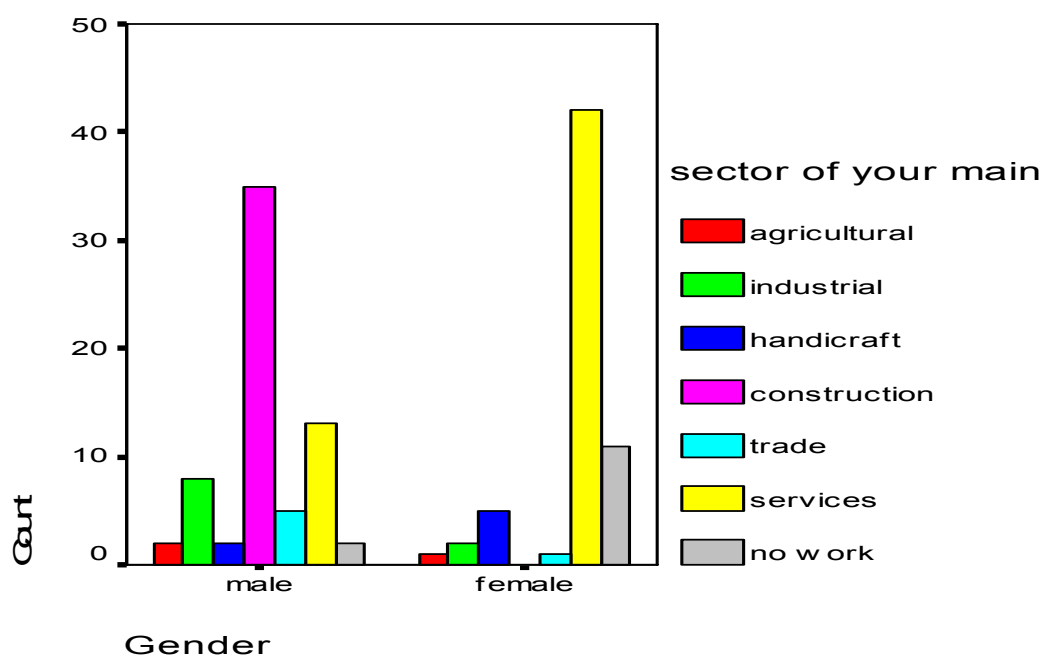
Οι τομείς στους οποίους απασχολούνται το σύνολο των εργαζομένων του δείγματος στη Θεσσαλονίκη είναι: των υπηρεσιών 47,4%, των κατασκευών 30% και ακολουθεί η βιομηχανία με 8,6%.

Πίνακας 32. χώρα καταγωγής ερωτώμενου* τομέας κύριας απασχόλησης

	Τομέας κύριας απασχόλησης							Total
	αγροτικός	βιομηχανία	βιοτεχνία	κατασκευές	εμπόριο	υπηρεσίες	Δεν εργάζομαι	
Albania	2	7	2	30	5	23	6	75
Bulgaria	1	1	3	1	0	9	6	21
Georgia	0	1	0	0	0	9	0	10
Rumania	0	0	0	0	0	1	0	1
Russia	0	0	1	1	0	8	1	11
Ukrania	0	0	0	1	1	0	0	2
Other	0	1	1	2	0	5	0	9
Total	3	10	7	35	6	55	13	129

Η κατηγορία «υπηρεσίες» περιλαμβάνει κυρίως τις γυναίκες που δουλεύουν ως οικιακοί βοηθοί, που φροντίζουν μικρά παιδιά και ηλικιωμένους.

Μια άλλη παρουσίαση των δεδομένων της απασχόλησης δείχνει ο παρακάτω πίνακας. Η πλειοψηφία των ανδρών εργάζεται στις κατασκευές παρέχοντας εξειδικευμένη εξαρτώμενη εργασία ενώ η πλειοψηφία των γυναικών στις υπηρεσίες ως οικιακοί βοηθοί.

Πίνακας 33. φύλο * είδος κύριας απασχόλησης

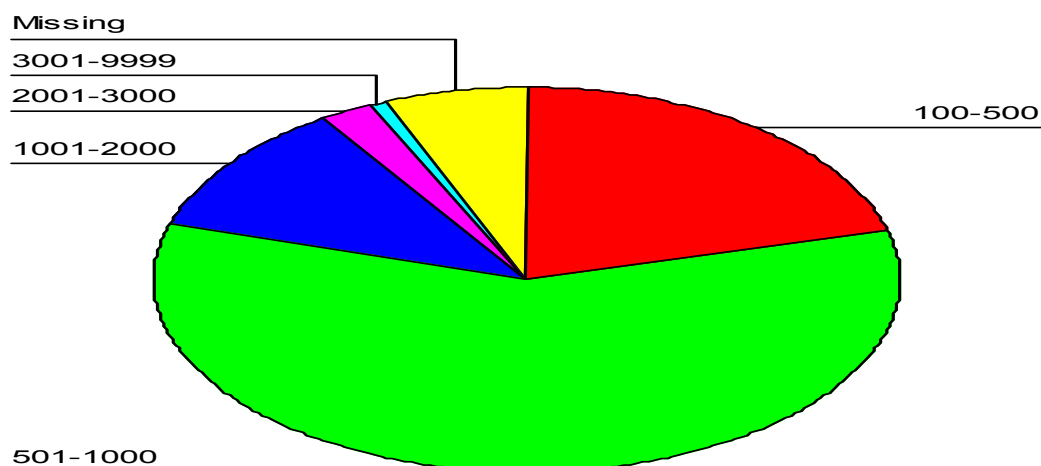
	είδος κύριας απασχόλησης									Total
	Στέλεχος	Υπάλληλος γραφείου	Ανεπίδοτος εργαζόμενος	Ειδικευμένος εργαζόμενος	αυτοαπασχολούμενος	αγρότης	Οικιακή βοηθός	Άλλη αμειβόμενη εργασία	Δεν εργάζομαι	
άνδρες	2	0	20	36	4	1	0	2	2	67
γυναίκες	0	2	11	5	2	0	25	6	11	62
Total	2	2	31	41	6	1	25	8	13	129

Οι ερωτήσεις που σχετιζόνταν με το εισόδημα και την παρούσα νομική τους κατάσταση χρειάστηκαν ιδιαίτερο χειρισμό. Οι περισσότεροι, ως προς το εισόδημα, απάντησαν “στο περίπου” και ως προς την νομική τους κατάσταση, ... με τη διαβεβαίωση ότι δεν είμαι αστυνομικός.

Πίνακας 34. χώρα καταγωγής ερωτώμενου * συνολικό καθαρό μηνιαίο εισόδημα σε €

	συνολικό καθαρό μηνιαίο εισόδημα σε €					Total
	100-500	501-1000	1001-2000	2001-3000	3001-9999	
Albania	15	45	8	3	1	72
Bulgaria	4	10	3	0	0	17
Georgia	2	8	0	0	0	10
Rumania	0	1	0	0	0	1
Russia	4	4	2	0	0	10
Ukrania	0	2	0	0	0	2
Other	2	6	1	0	0	9
Total	27	76	14	3	1	121

totalnet income

Τα εισοδήματα των περισσότερων είναι μεταξύ των 500 - 1000 € συμπεριλαμβανομένων των εισοδημάτων από τα “μερεμέτια”.

Ενδεικτικά, από το σύνολο των 62 γυναικών, εκτός από τις 11 που δεν εργάζονται, οι 10 δήλωσαν εισόδημα 500 €, οι 8 εισόδημα 600€, οι 7 δήλωσαν 700€, οι 6 δήλωσαν 800€, οι 5 δήλωσαν 300€ και 2 δήλωσαν 1200€.

Τα εισοδήματα αυτά τα αποκτούν δουλεύοντας κυρίως ως 48 ώρες την εβδομάδα (67 ερωτώμενοι) αλλά υπάρχουν περιπτώσεις όπου απασχολούνται ως 60 ώρες (31 ερωτώμενοι) ή και παραπάνω ώρες (12 ερωτώμενοι).

Πίνακας 35. φύλο * ώρες απασχόλησης

		Ώρες απασχόλησης / εβδομάδα				Total
		0-25	26-48	49-60	>61	
φύλο	ανδρες	2	36	21	8	67
	γυναίκες	17	31	10	4	62
Total		19	67	31	12	129

Ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει την νομική κατάσταση των ερωτώμενων. Δέχτηκα τις απαντήσεις τους σαν ειλικρινείς γνωρίζοντας τις επικείμενες μεταβολές που θα προέλθουν από τη δυνατότητα που δόθηκε στους μετανάστες να υποβάλλουν εκ νέου τα δικαιολογητικά τους για την νομιμοποίησή τους.

Πίνακας 36. παρούσα νομική κατάσταση

	Παρούσα νομική κατάσταση									Total
	Νόμιμος με άδεια παραμονής και άδεια εργασίας	Νόμιμος με ένα από τα δύο εν ισχύ	Έκανα αίτηση ανανέωσης άδειας παραμονής	Παράνομος γιατί δεν μπορεί να καταθέσω δικαιολογητικά	Παράνομος γιατί δεν κατέθεσα δικαιολογητικά, ούτε έχω πρόθεση να καταθέσω	άσυλο	Κάτοχος ΕΛΤΟ	Προσκεκλημένος εποχικός εργαζόμενος	Διπλή ιθαγένεια	
Albania	59	5	3	1	0	0	6	1	0	75
Bulgaria	11	2	3	1	2	0	0	0	2	21
Georgia	8	0	0	1	0	0	1	0	0	10
Rumania	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Russia	7	2	0	1	0	0	0	0	1	11
Ukrania	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
Other	8	0	0	0	0	1	0	0	0	9
Total	95	10	6	4	2	1	7	1	3	129

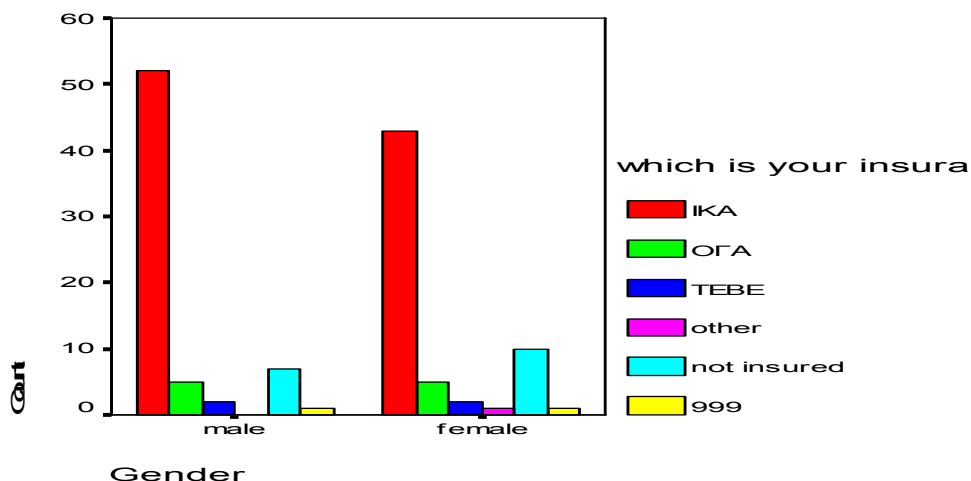
Με βάση τη νομοθεσία που ίσχυε μέχρι του 2001 οι μετανάστες εύκολα από νόμιμοι γίνονταν παράνομοι αλλά όχι και το αντίθετο. Έπρεπε να περιμένουν τις νέες προθεσμίες υποβολής των δικαιολογητικών νομιμοποίησης, να πληρώσουν τα νέα παράβολα και να ξαναγίνουν νόμιμοι. Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφέρω το αίσθημα εκμετάλλευσης που ένοιωθαν και τη δυσαρέσκεια που εξέφρασε η πλειοψηφία των ερωτώμενων πάνω στο θέμα της νομιμοποίησης τους.

Τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα είναι αναμενόμενο να έχουν αλλάξει αφού στο διάστημα που γινόταν η έρευνα δόθηκε η ευκαιρία στους αλλοδαπούς να καταθέσουν εκ νέου τα δικαιολογητικά τους για την νομιμοποίησή τους.

Οι πίνακες 37 - 38, σχετίζεται με την κοινωνική ασφάλιση των αλλοδαπών. Η βιωσιμότητα των ασφαλιστικών ταμείων εξαρτάται από το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών, από τον αριθμό των ασφαλισμένων σε σχέση με το εργατικό δυναμικό και τον αριθμό των συνταξιούχων του κάθε ταμείου. Όπως αντιλαμβανόμαστε, η ασφάλιση των αλλοδαπών που εργάζονται στην Ελλάδα είναι υψίστης σημασίας.

Πίνακας 37. φύλο * Ταμείο ασφάλισης

		Σε ποιο Ταμείο είστε ασφαλισμένος;						σύνολο
		ΙΚΑ	ΟΓΑ	ΤΕΒΕ	Άλλο	ανασφάλιστος	999	
φύλο	άνδρες	52	5	2	0	7	1	67
	γυναίκες	43	5	2	1	10	1	62
	σύνολο	95	10	4	1	17	2	129

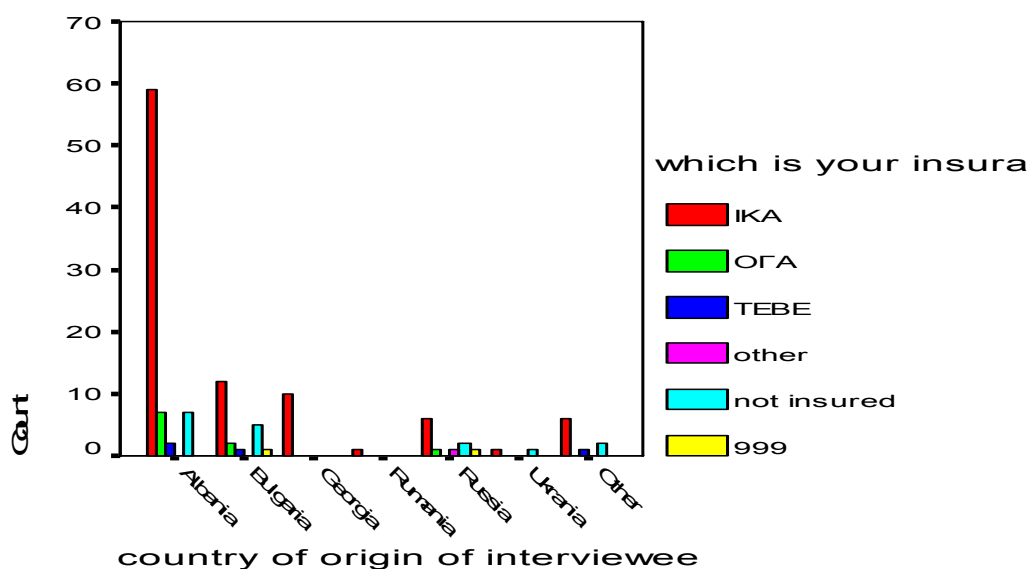
Οι περισσότερες γυναίκες είναι ασφαλισμένες στο ΙΚΑ μόνο στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης μέσω της ασφάλισης του συζύγου τους. Οι εργαζόμενες ως οικιακοί βοηθοί, ως επί το πλείστον εργάζονται παράνομα, δεν είναι ασφαλισμένες για σύνταξη, γεγονός που θα έχει αρνητικές μελλοντικές επιπτώσεις.

Ο κωδικός 999 σημαίνει ότι 2 ερωτώμενοι δεν απάντησαν. Μαζί με τους ανασφάλιστους αποτελούν το 14% του συνόλου του δείγματος.

Μια άλλη απεικόνιση των παραπάνω στοιχείων με κριτήριο τη χώρα καταγωγής δίνεται στον πίνακα 10:

Πίνακας 38. χώρα καταγωγής ερωτώμενου * Ταμείο ασφάλισης

		Σε ποιο Ταμείο είστε ασφαλισμένος;						Total
		ΙΚΑ	ΟΓΑ	ΤΕΒΕ	άλλο	ανασφάλιστος	999	
country of origin of interviewee	Albania	59	7	2	0	7	0	75
	Bulgaria	12	2	1	0	5	1	21
	Georgia	10	0	0	0	0	0	10
	Rumania	1	0	0	0	0	0	1
	Russia	6	1	0	1	2	1	11
	Ukrania	1	0	0	0	1	0	2
	Other	6	0	1	0	2	0	9
σύνολο		95	10	4	1	17	2	129

Συμπερασματικά, οι περισσότεροι μετανάστες ζουν και εργάζονται στη Θεσσαλονίκη από το 1995, δηλαδή 5-10 χρόνια.

Οι άντρες αντιμετωπίζουν πολύ χαμηλή ανεργία (2,9%) αλλά στο σύνολο των δύο φύλων η ανεργία φτάνει το 10%. Ο λόγος που δεν δουλεύουν οι γυναίκες είναι για να φροντίζουν το σπίτι και τα μικρά παιδιά.

Οι περισσότεροι άνδρες εργάζονται ως ειδικευμένοι τεχνίτες στις οικοδομές και είναι ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ, ενώ οι περισσότερες γυναίκες εργάζονται παράνομα ως οικιακοί βοηθοί χωρίς ασφάλιση. Το ποσοστό των ανασφάλιστων στα δύο φύλα φτάνει το 13,2%. Κατά μέσο όρο αμείβονται με 500-1000 € το μήνα για απασχόληση 26-48 ώρες την εβδομάδα.

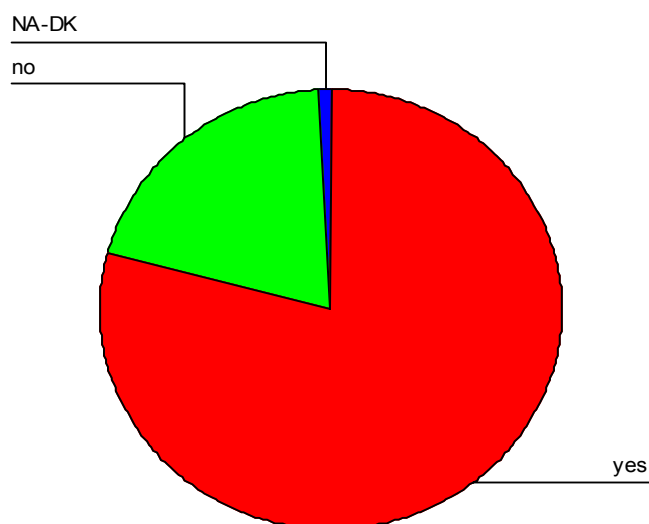
Ε. ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

Η συντριπτική πλειοψηφία των μεταναστών (79,1%) νοικιάζουν τα σπίτια στα οποία κατοικούν. Οι νέοι συγκατοικούν τρεις και τέσσερις μαζί και μοιράζονται το ενοίκιο, αλλά βρίσκουμε και ζευγάρια με τα παιδιά τους να συγκατοικούν με έναν ή και τους δυο γονείς τους.

Πίνακας 39. Νοικιάζεται το σπίτι/ διαμέρισμα που μένετε τώρα;

	συχνότητα	%	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ναι	102	79,1	79,1	79,1
οχι	26	20,2	20,2	99,2
ΔΓ-ΔΑ	1	,8	,8	100,0
σύνολο	129	100,0	100,0	

do you rent the house/apartment you live?

Από αυτούς που απάντησαν ότι δεν νοικιάζουν το σπίτι στο οποίο διαμένουν (20,2%)

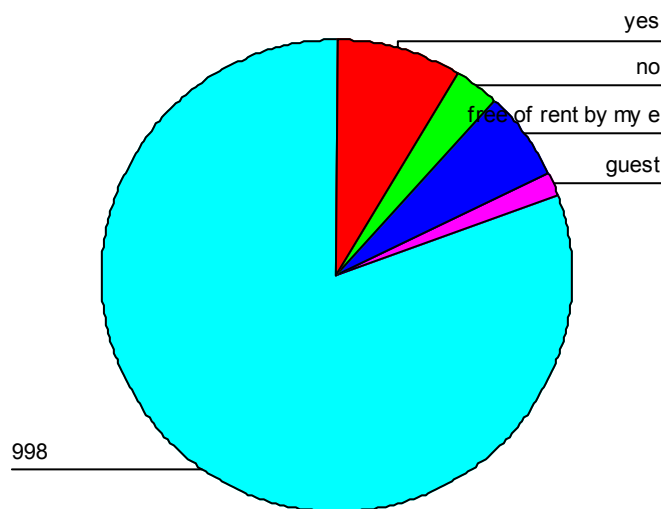
Κάποιοι το έχουν αγοράσει, κάποιοι φιλοξενούνται και σε κάποιους έχει παραχωρηθεί από τον εργοδότη ένας χώρος όπου μένουν. Στην τελευταία

κατηγορία ανήκουν γυναίκες από τη Βουλγαρία και τη Γεωργία που κρατούν ηλικιωμένους ή παιδιά στην Ελλάδα και μένουν στα σπίτια όπου προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Πίνακας 40.

Πίνακας 40. έχετε αγοράσει το σπίτι όπου μένετε;

	συχνότητα	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ναι	11	8,5	8,5	8,5
όχι	4	3,1	3,1	11,6
Παραχωρήθηκε από τον εργοδότη φιλοξενούμαι	8	6,2	6,2	17,8
Ενοικιάζω-ΔΑ	104	80,6	80,6	100,0
σύνολο	129	100,0	100,0	

have you bought the house/apart. you live?

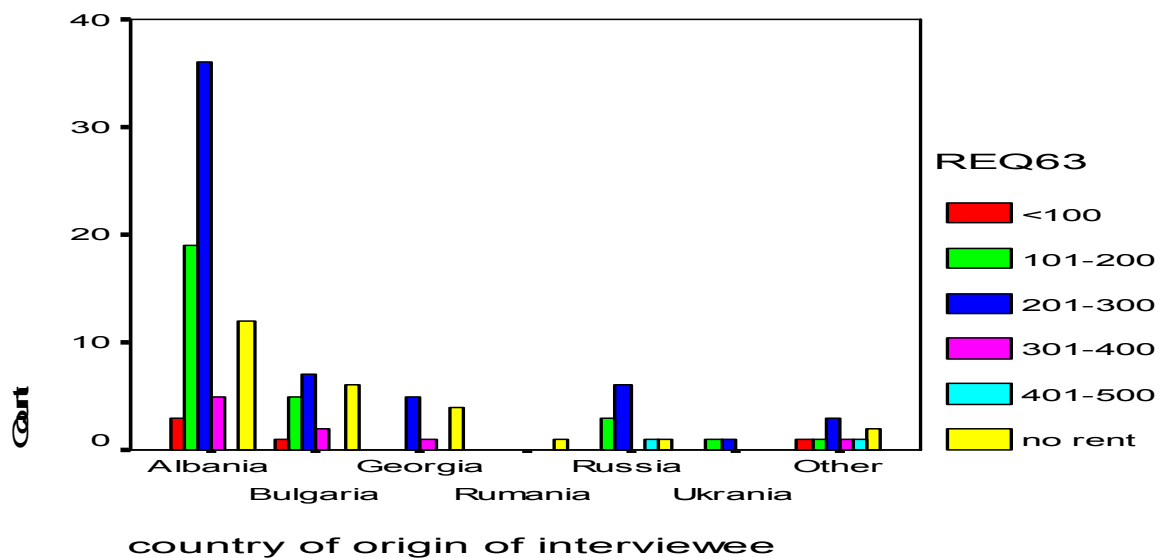

Το εύρος του ενοικίου κυμαίνεται από 40 έως 450 € μηνιαίως. Τα 40€ προφανώς αφορούν το μερίδιο που αντιστοιχεί ανά συγκάτοικο. Το ποσό των 200-300€ είναι το σύνηθες ενοίκιο που πληρώνουν οι μετανάστες Πίνακας 41.

Πίνακας 41. χώρα καταγωγής ερωτώμενου * ενοίκιο σε €

	Ενοίκιο σε € /μήνα						σύνολο
	<100	101-200	201-300	301-400	401-500	Δεν νοικιάζω	
Albania	3	19	36	5	0	12	75
Bulgaria	1	5	7	2	0	6	21
Georgia	0	0	5	1	0	4	10
Rumania	0	0	0	0	0	1	1
Russia	0	3	6	0	1	1	11
Ukrania	0	1	1	0	0	0	2
Other	1	1	3	1	1	2	9
σύνολο	5	29	58	9	2	26	129

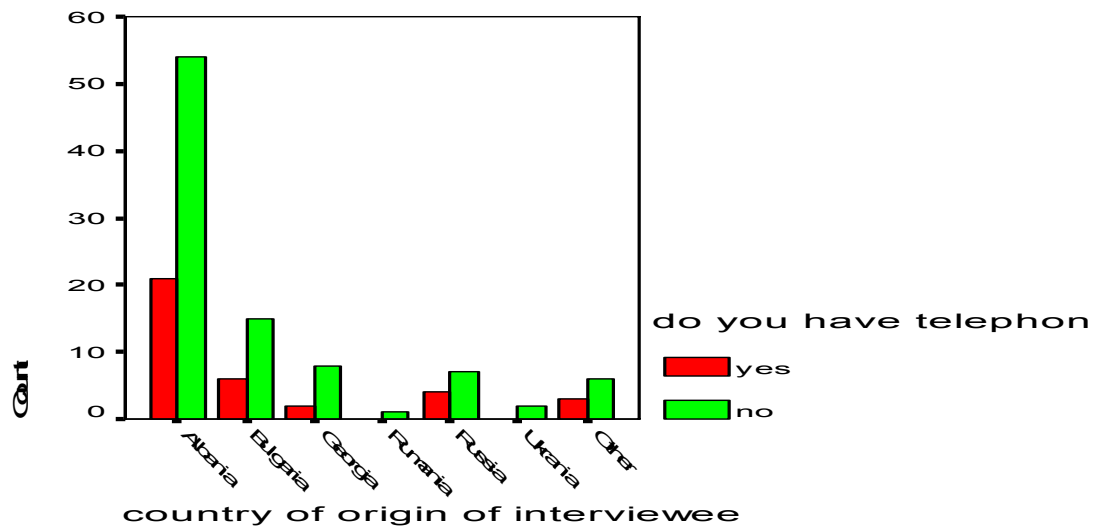
Στον πίνακα 40, έντεκα ερωτηθέντες δήλωσαν ότι αγόρασαν το σπίτι στο οποίο μένουν. Οι 2 το έχουν πληρώσει μετρητοίς, οι 4 ένα μέρος της αξίας του σπιτιού το πλήρωσαν με τις οικονομίες τους και το υπόλοιπο με δάνειο, οι 2 αγόρασαν εξ ολοκλήρου με δάνειο και οι 3 δεν έδωσαν περισσότερες πληροφορίες.

Από τους 11 που αγόρασαν σπίτι οι τρεις είναι βουλγαρικής καταγωγής παντρεμένες με Έλληνα. Το εύρος του χρηματικού ποσού που διέθεσαν για αγορά σπιτιού κυμαίνεται από 40.000€ έως 150.000€.

Οι πίνακες που ακολουθούν δίνουν πληροφορίες κατοχής κάποιων υλικών αγαθών.

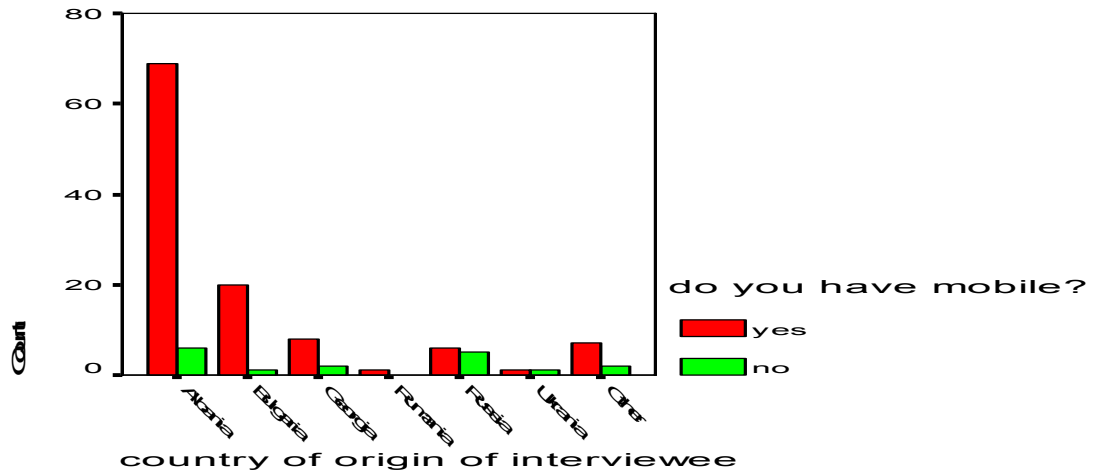
Πίνακας 42. χώρα καταγωγής ερωτώμενου * έχετε σταθερό τηλέφωνο;

		Έχετε σταθερό τηλέφωνο;		σύνολο
		ναι	όχι	
Χώρα καταγωγής	Albania	21	54	75
	Bulgaria	6	15	21
	Georgia	2	8	10
	Rumania	0	1	1
	Russia	4	7	11
	Ukrania	0	2	2
	Other	3	6	9
σύνολο	36	93	129	

Πίνακας 43. χώρα καταγωγής ερωτώμενου * έχετε κινητό τηλέφωνο;

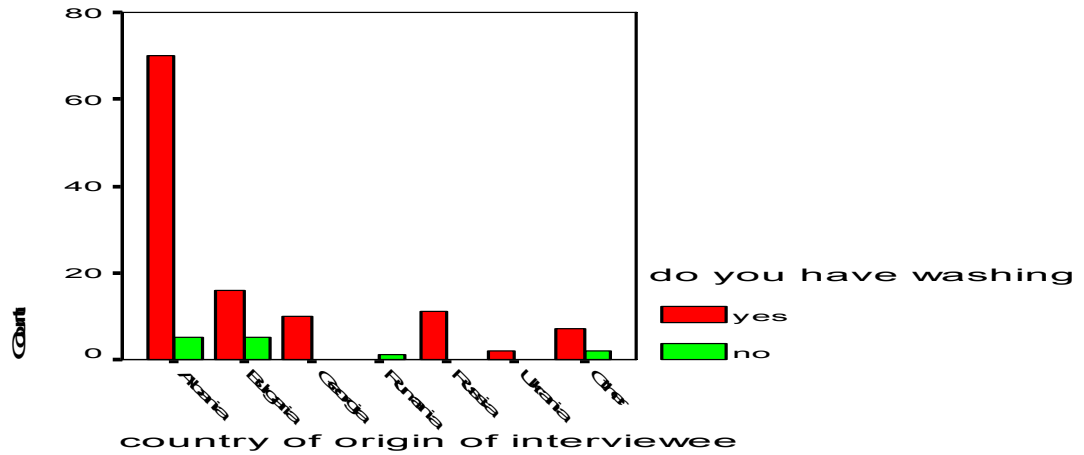
		Έχετε κινητό τηλέφωνο;		σύνολο
		ναι	όχι	
Χώρα καταγωγής	Albania	69	6	75
	Bulgaria	20	1	21
	Georgia	8	2	10
	Rumania	1	0	1
	Russia	6	5	11
	Ukrania	1	1	2
	Other	7	2	9
σύνολο	112	17	129	

Παρατηρούμε μια σημαντική υπεροχή αυτών που έχουν κινητά τηλέφωνα (87%)σε σχέση με αυτούς που έχουν σταθερό τηλέφωνο (28%).

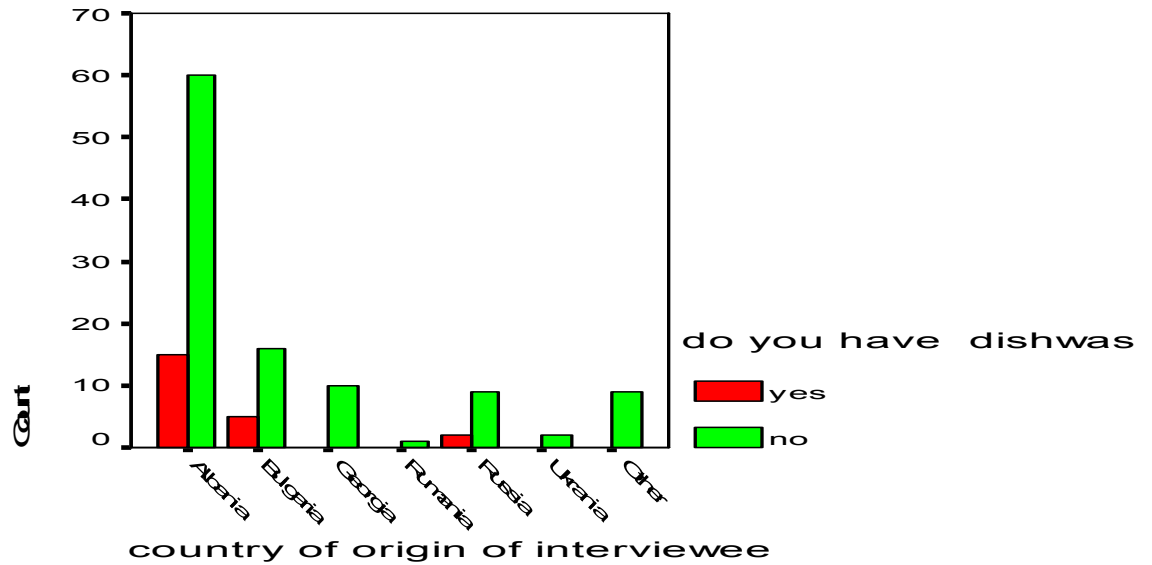
Πίνακας 44. χώρα καταγωγής ερωτώμενου *έχετε πλυντήριο ρούχων?

	Έχετε πλυντήριο ρούχων?		σύνολο
	ναι	οχι	
Albania	70	5	75
Bulgaria	16	5	21
Georgia	10	0	10
Rumania	0	1	1
Russia	11	0	11
Ukrania	2	0	2
Other	7	2	9
σύνολο	116	13	129

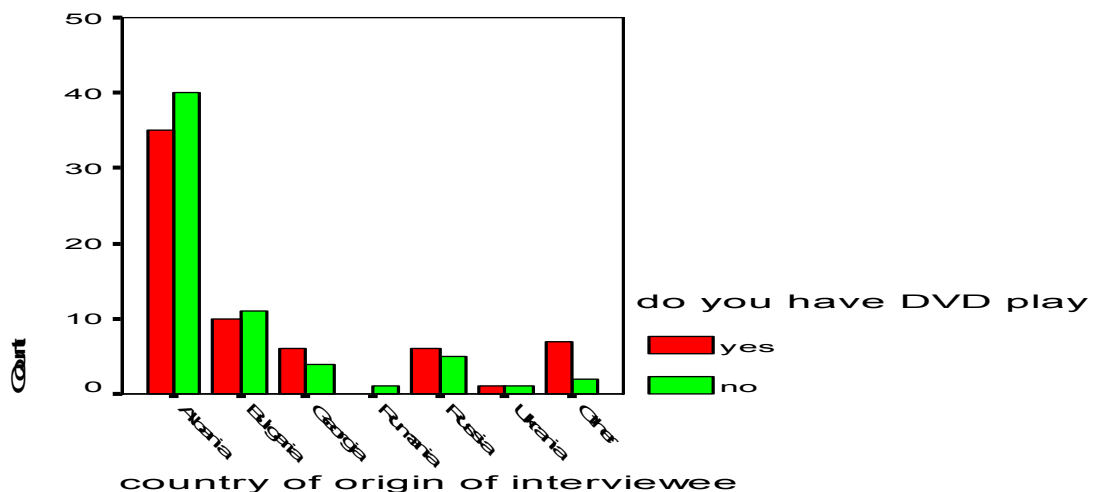
Πίνακας 45. χώρα καταγωγής ερωτώμενου *έχετε πλυντήριο πιάτων?

		Έχετε πλυντήριο πιάτων;		σύνολο
		ναι	όχι	
χώρα καταγωγής ερωτώμενου	Albania	15	60	75
	Bulgaria	5	16	21
	Georgia	0	10	10
	Rumania	0	1	1
	Russia	2	9	11
	Ukraina	0	2	2
	Other	0	9	9
σύνολο	22	107	129	

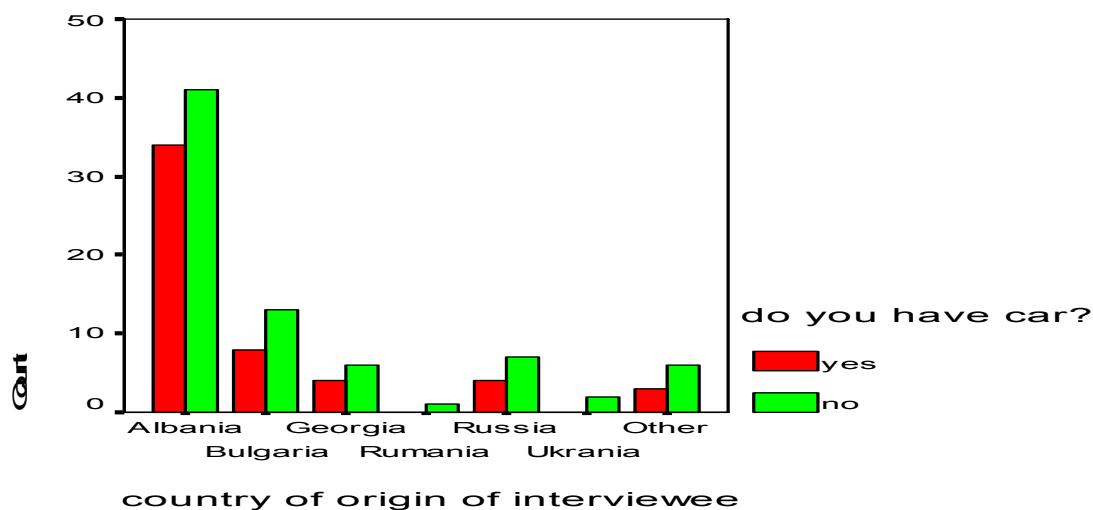
Πίνακας 46. χώρα καταγωγής ερωτώμενου * έχετε DVD player ?

		Έχετε DVD player ?		σύνολο
		ναι	όχι	
χώρα καταγωγής ερωτώμενου	Albania	35	40	75
	Bulgaria	10	11	21
	Georgia	6	4	10
	Rumania	0	1	1
	Russia	6	5	11
	Ukraina	1	1	2
	Other	7	2	9
σύνολο	65	64	129	

Πίνακας 47. χώρα καταγωγής ερωτώμενου *έχετε αυτοκίνητο?

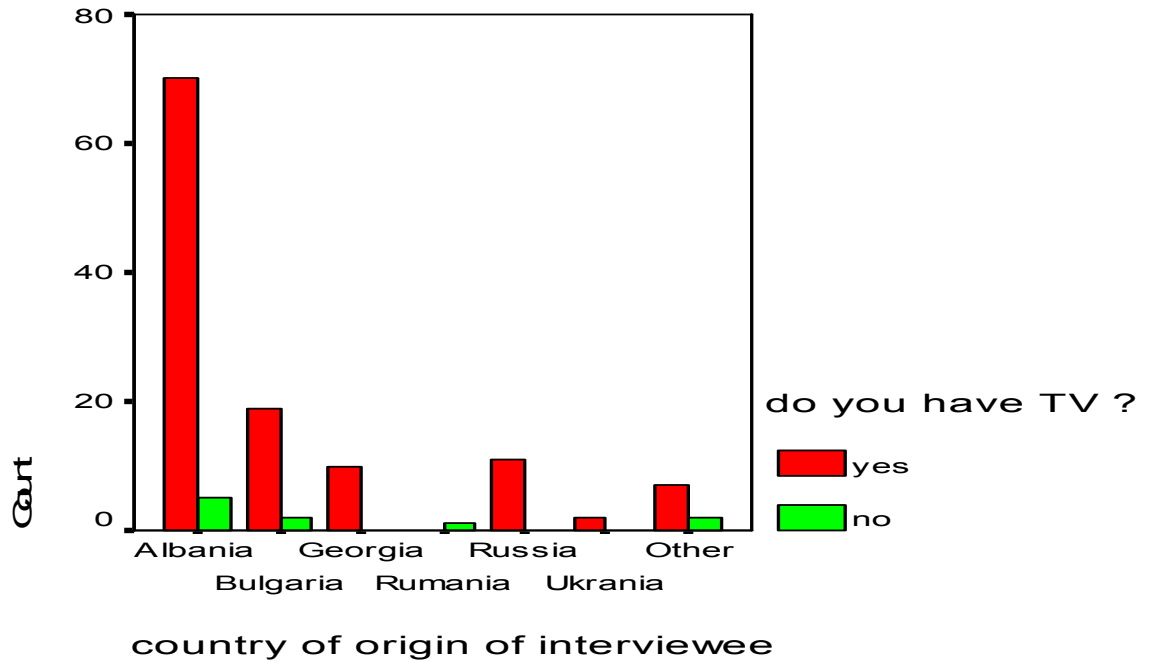
		Έχετε αυτοκίνητο?		σύνολο
		ναι	όχι	
χώρα καταγωγής ερωτώμενου	Albania	34	41	75
	Bulgaria	8	13	21
	Georgia	4	6	10
	Rumania	0	1	1
	Russia	4	7	11
	Ukrania	0	2	2
	Other	3	6	9
σύνολο		53	76	129

Ανάμεσα στους νέους μετανάστες, αρκετοί ήταν αυτοί που δήλωσαν ότι έχουν μηχανάκι και κάποιοι οδηγούν αυτοκίνητα της επιχείρησης στην οποία δουλεύουν.

Πίνακας 48. χώρα καταγωγής ερωτώμενου * έχετε TV ?

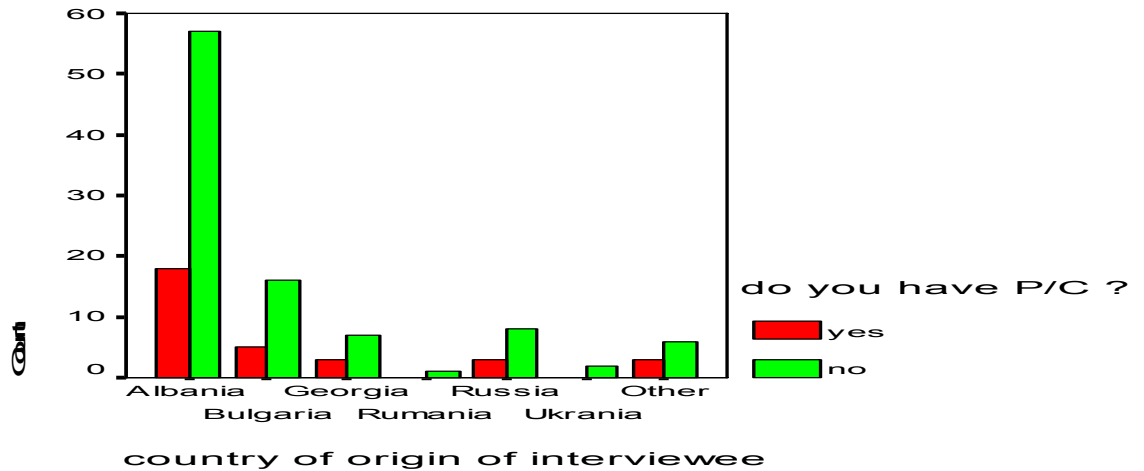
		Έχετε TV ?		σύνολο
		ναι	όχι	
χώρα καταγωγής ερωτώμενου	Albania	70	5	75
	Bulgaria	19	2	21
	Georgia	10	0	10
	Rumania	0	1	1
	Russia	11	0	11
	Ukrania	2	0	2
	Other	7	2	9
σύνολο		119	10	129

Οι περισσότεροι έχουν τηλεόραση στο σπίτι τους και μάλιστα πολλοί με υπερηφάνεια μου δήλωσαν ότι έχουν και τις κατάλληλες κεραιές για να 'πιάνουν' τους σταθμούς της πατρίδας τους.

Πίνακας 49. χώρα καταγωγής ερωτώμενου * έχετε P/C ?

		Έχετε P/C ?		σύνολο
		ναι	όχι	
χώρα καταγωγής ερωτώμενου	Albania	18	57	75
	Bulgaria	5	16	21
	Georgia	3	7	10
	Rumania	0	1	1
	Russia	3	8	11
	Ukrania	0	2	2
	Other	3	6	9
σύνολο	32	97	129	

Από αυτούς που έχουν Η/Υ οι περισσότεροι τους αγόρασαν για τα παιδιά τους. (Άλλη μια ένδειξη για το πόσο νοιάζονται για την πρόοδο των παιδιών τους)

Συμπερασματικά, οι περισσότεροι μετανάστες ζουν σε ενοίκιο, το οποίο κυμαίνεται μεταξύ 200 και 300€. Ελάχιστοι έχουν αγοράσει σπίτι στην Ελλάδα αλλά και από αυτούς που αγόρασαν οι τρεις είναι παντρεμένες με Έλληνες. Οι περισσότεροι έχουν κινητό ή κινητά τηλέφωνα, τηλεόραση και πλυντήριο ρούχων ενώ λιγότεροι είναι αυτοί που έχουν σταθερό τηλέφωνο, Η/Υ, πλυντήριο πιάτων και αυτοκίνητο.